

*„Egy milliós nagyváros repülőgépről nézve nem ad annyi látnivalót,
mint egy mezei hangyaboly, guggolás közben.”*
Veres Péter

A KÁROLI GÁSPÁR REFORMÁTUS EGYETEM ALAPÍTÁSA

I. A gyökerek

Magyarországon már a XIII-XIV. században, az első európai egyetemek alapítását követően történtek egyetemalapítási törekvések (Óbuda, Veszprém, Pécs). 1530–31-ben jöttek létre az első (lutheránusból nagy részük fokozatosan kálvinistává váló) protestáns iskolák (Mezőtúr, Pápa, Sárospatak), amelyekben a XVI. század végén már komoly gondot fordítottak a teológia tanítására.

Eleinte a teológiát, filozófiát és a természettudományos szakokat magasabb szinten a peregrinus diákok néhány szemeszteren át nyugat-európai akadémiákon és egyetemi fakultásokon tanulták. Hazatérésük után professzorként a teológia mellett fokozatosan felsőfokú filozófiai, bölcsészeti, jogi vagy egyéb karokkal kiegészült kollégiumok (Sopron, Debrecen, Gyulaféhevár, Pápa, Sárospatak...) „tutorrendszerében” kamatoztatták a tudásukat. A tanítás nyelve ezekben az intézményekben is latin volt, de a nemzeti művelődés szempontjából fontosnak tartották az anyanyelv művelését is.

Törekvéseiket segítette:

- 1.) 1568-ban (Európában elsőként!) a tordai országgyűlésen a katolikus, a lutheránus, a kálvinista és az unitárius vallás is megkapta a szabad vallásgyakorlás jogát;
- 2.) 1590-ben Károli Gáspár gönci esperes és munkatársai – a magyar irodalmi nyelv kialakulását nagymértékben meghatározó szinten – a teljes Bibliát (elsőként) lefordították magyar nyelvre.

Az évszázadok alatt kialakult színvonalas magyar református oktatási intézményeket (bennük a felsőoktatásiakat is) a XX. században előbb a két világháború utáni békediktátumok, majd a szocialista diktatúra államosításai (1948–52) csaknem teljesen fölszámolták.

A több mint ezer intézményből (1952 és 1989 között) csupán a Budapesti és a Debreceni Református Teológiai Akadémia, valamint a középfokú Debreceni Református Kollégium maradt meg egyházunk tulajdonában.

II. A meggyesett fa kizöldül (Jób könyve alapján)

1988 és 1990 között az utolsó „szocialista” parlament – már engedményekre kényszerülve – több olyan törvényt alkotott, amely előkészítette a demokratikus átalakulást. Köztük „A lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházakról” szóló 1990. évi IV. törvényt.

Ennek a 17. § (1) pontja szerint: „Az egyházi jogi személy elláthat minden olyan nevelési-oktatási [...] tevékenységet, amelyet törvény nem tart fenn kizárólag az állam [...] számára.” Ekkor a miniszterelnök Németh Miklós volt, a kultuszminiszter Glatz Ferenc.

Az évtizedek óta első szabad, demokratikus választásokon, 1990-ben a győztes jobb-közép kormánynak a parlamentben nem volt kétharmados többsége (a legfontosabb törvények meghozatalához a képviselők 2/3 részének igen szavazata szükséges). Ráadásul hatalmas államadósságot örököltünk, és még itt voltak a megszálló szovjet csapatok; tagjai voltunk a Szovjetunió által vezetett katonai és gazdasági szövetségnek; a régi hatalom képviselőinek kezében volt a gazdasági, pénzügyi, érdekképviseleti és tanácsi (önkormányzati) vezetés, valamint a média.

A Magyarországi Református Egyházban az 1990. év végén teljes tisztújítás volt, azaz az 1988-ban megválasztott egyházmegyei, egyházkerületi és zsinati tisztségviselők mindegyike lemondott. A gyülekezetek új személyeket választhattak egyházunk vezetésére.

Mindezek ismeretében kell értékelni azokat az erőfeszítéseket, amelyek a Károli Gáspár Református Egyetem alapításához vezettek.

III. A Nagykőrösi Református Tanítóképző Főiskola alapítása

Az első „új” magyar református felsőoktatási intézményt, a Nagykőrösön 1839-ben alapított, 1948-ban államosított és 1957-ben bezárt tanítóképzőt 1990 őszén főiskolai szinten újraindították. Az idő valóban *kairosz* volt. A Minisztertanács határozata szerint márciusban az egykori állampárt ingatlanjainak zömét átadták a helyi tanácsoknak. A nagykőrösi pártház a város kapta meg, oktatási célra.

Ezt megelőzően már folytak egyeztetések a nagykőrösi egyházközség (elnöklelésze Fodor Ferenc), a helyi tanács (vezetője Huszár Kálmán) és a Jászberényi Tanítóképző Főiskola (főigazgatója Nagy József) között. Miután Tóth Károly püspök vállalta, hogy az állami hozzájáruláson kívüli működési költségeket (várhatóan évente 4-5 millió forintot) az egyházkerület biztosítja, kérhették Andrásfalvy Bertalan minisztertől a főiskola alapítási engedélyét.

Szabó János esztergomi tanár-levéltárost az én javaslatomra kérték föl szervező igazgatónak. Ő új családi házat otthagyva, harmadik gyermeküket váró orvosfeleségével együtt vállalta a kihívást.

Mivel a főiskola engedélye a Felvételi tájékoztató kiadvány megjelenése után érkezett, csak a média segítségével tudtak hallgatókat toborozni. 85 jelentkezőből 30 református és 2 evangélikus fiataalt vettek föl. Meg is jelent a helyi sajtóban: „A kommunisták helyett most a papok uralkodnak Nagykőrösön.” (A hitoktató, a kántor és a diakónus szakokra most is csak protestánsokat vesznek fel, a többi szakra bárkit, aki eléri a meghatározott pontszámot.)

Szeptember 3-án csak társbérlekkel együtt, és csaknem üresen kapták meg a volt pártház nagy részét. Így például az épület egyetlen közös telefonja a még hetekig ott székelő pártirodában

volt, amelynek vendégeit az is bosszantotta, amikor a helyi önkormányzati választások kampánygyűlésén kénytelenek voltak zsoltárokat, dicséretet hallgatni.

Jellemző az akkori időkre, hogy a magyarországi egyházakat évtizedeken át ellenőrző Állami Egyházügyi Hivatal számára kötelezően beadott összes egyházi kiadvány (a selejtezőkor) ennek a főiskolának a könyvtárába került. Érdekességként jegyzem meg, hogy ha ma a „Nagykőrösi és Dunamelléki Református Hitoktató és Tanítóképző Főiskola” feliratú márványtáblát megfordítanak, akkor a lap hátán az MSZMP, KISZ és MUNKÁSŐRSÉG feliratot olvashatnák.

Az első tanévben az alapozó és a módszertani tárgyakat a Jászberényi Tanítóképző Főiskola, a teológiaiakat a Hittudományi Akadémia, a testnevelést és a nyelveket pedig nagykőrösi tanárok tanították óraadóként. A főiskola fokozatosan vált önállóvá, de a jászberényiek támogatását még sokáig élvezték.

Később a főépület teljes birtokbavétele megoldotta a tanteremgondokat, s lehetőséget adott a könyvtár és a számítógépterem berendezésére. Az egyházkerület támogatásával megvásárolták a kollégium épületét, felújították a fűtés- és vízrendszert.

Az 1992. év jelentős változásokat hozott. A református egyház fenntartásába került a gyakorló általános iskola, megindult a levelező hitoktató- és diakónusképzés, valamint Erdélyben, Marosvásárhelyen elkezdte működését a Főiskola kihelyezett tagozata, Fülöp G. Dénes lelkipásztor és Barabás László igazgató vezetésével. Augusztus 1-jétől az Igazgatótanács pályázatát Nagy István lelkipásztor nyerte el, aki az intézmény élére kerülve hosszú időre meghatározta annak szellemiségét. Legfőbb segítője a jelenlegi dékán, Szenczi Árpád, aki a főiskola előkészítésétől kezdve mindvégig fontos szerepet vállalt.

IV. Az egyetem előkészítése és megalakulása

1991 áprilisában a Művelődési és Közoktatási Minisztérium miniszteri értekezletet tartott, amelyen magam is részt vettem, mint a tárca politikai államtitkára, és amelyen Platthy Iván főosztályvezetőnk fölvetette: össze kellene hívni a történelmi egyházak vezetőit, hogy ismertessék a nem hitéleti jellegű felsőoktatási intézményeikkel kapcsolatos elképzeléseiket. Ezzel biztosítani lehetne a kellő színvonalat és az igények egyeztetését.

Antall József miniszterelnök tanácsadó testületében – a Magyar Katolikus Egyetem ügyeinek tárgyalása közben – fölmerült, hogy amennyiben saját szándékot tapasztalnának magyar protestáns egyetem kezdeményezésére, azt is segíteni kellene. A beszélgetés alapjául Klebelsberg Kunó (kultuszminiszter 1922–31-ig) korai írása szolgált, amelyben Sárospatakon Közép-európai Protestáns Egyetemet álmódott meg arra hivatkozva, hogy a protestantizmus eszméje megállt a Kárpátok hágójánál, valamint arra, hogy a város az orosz, fehérorosz, szlovák, román s mindenekelőtt a máig elhanyagolt ruszin kultúra közvetlen szomszédságában található. A fentiekre Varga Csaba miniszterelnöki főtanácsos készített feljegyzést. Ő tájékoztatta hónapok múltán Hegedűs Lóránt és Mészáros István püspököt, valamint Szabó Dániel főgondnokot és Szentimrei Mihály gyűjteményi igazgatót az egyetemalakítás jogi feltételeiről, nehézségeiről, valamint a Pázmány Péter Katolikus Egyetem alapításának hasznosítható tapasztalatairól.

Hegedűs Lóránt és Szabó Dániel lelkesen támogatta az egyetemalapítást, s az utóbbi az ún. Miskolci Bölcsész Egyesületnek és a saját holland kapcsolatainak bevonását is javasolta. Az újraindult sárospataki teológia és kollégium gyakorlati gondjaival birkózó másik két vezető csak távolabbi célként tudta elképzelni – egyházkerületében – református egyetem szervezését.

A katolikus egyetem 1992. január 30-iki alapítása ösztönzőleg hatott a reformátusokra is. Több zsinati iskolabizottsági ülés, minisztériumbeli egyeztetés, egyházkerületi és zsinati tanácskozás követte egymást.

Eredetileg az ország református felsőoktatási intézményeit két univerzitásba kívánták tömöríteni. A Debreceni Teológiai Akadémia és a reformátussá válás küszöbén lévő Kölcsey Ferenc Tanítóképző Főiskola a Debreceni Univerzitás része kívánt lenni. Ezért a tervezett „Károli Gáspár Református Egyetem” csak a budapesti Református Teológiai Akadémia köré szerveződhetett.

1993. január 12-én Hegedűs Lóránt püspök, a Zsinat lelkeszi elnöke levélben szólította fel a budapesti teológiát: „nyilatkozzék arról, hogy kívánja-e önmagát bővíteni, illetve újabb karokat elfogadni, így a Magyar Református Károli Gáspár Univerzitást kialakítani.” A többi református felsőoktatási intézménytől arról kért választ, hogy „kíván-e a Magyar Református Károli Gáspár Református Univerzitáshoz csatlakozni.”

Jellemzők a válaszok.

1.) A Teológia vallástanárképző szakkal kívánja bővíteni önmagát, s kiegészülni a Dunamelléki és Nagykőrösi Hitoktató és Tanítóképző Főiskolai Karral. Ugyanakkor fenntartja magának azt a jogot, hogy egyéb új intézetek csatlakozásáról megfelelő dokumentumok birtokában később határozzon.

2.) A nagykőrösiek Igazgatótanácsának egyhangú határozata: nyitott a csatlakozást illetően, ha az intézmény főiskolai szintű autonómiáját megőrizheti. Fenntartja magának azt a jogot, hogy az alapítással kapcsolatos dokumentumok megismerését követően a csatlakozás szándékáról lemondjon.

Január 25-én a Debreceni Univerzitás Egyesülés igazgatója és a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem rektora külön levélben hívta fel a Zsinat figyelmét: jelenleg is túl sok felsőoktatási intézmény van Magyarországon, újabbak létrehozása veszélyezteti ezek működését, színvonalát. A Debreceni Református Teológiai Akadémia és a Kölcsey Ferenc Református tanítóképző csatlakozása nélkül mind a Debreceni Univerzitás Egyesülés, mind a Magyar Református Egyetem gyengébb lenne.

1993. január 26-án a Ráday Kollégiumban a református felsőoktatás jövőjéről tartottak országos nyílt fórumot. Erre meghívták a református főiskolák vezetőit, tanárait, valamint az állami egyetemek és főiskolák református oktatóit, s minden olyan személyt, aki a református felsőoktatás ügye iránt felelősséget érez és vállal.

Csaknem megtelt a díszterem. Többségben voltak azok, akik elleneztek az önálló református egyetem alapítását. (Neveket nem említek, már csak azért sem, mert később közülük többen néha mégis segítettek, sőt néhányan vállalták egyetemünkön a tanítást is). Magam is óvatosan fogalmaztam akkor. A Dunántúli Református Egyházkerület főgondnokaként támogatnom

kellett az egyetem alapítását, de államtitkárként tisztában voltam a tárgyi és személyi elvárások sokaságával. Végül az ellenzők közös levelet írtak az egyház, valamint a református felsőoktatási intézmények vezetőinek. Úgy vélték, hogy református egyetem helyett az Eötvös Kollégiumhoz hasonló önálló szakkollégiumra lenne szükség a különböző állami egyetemeken tanuló református diákok számára. Legalább Budapesten és Debrecenben.

Egyházunk, valamint a Művelődési és Közoktatási Minisztérium felső vezetői február 22-én egyeztették az egyetemalapítás főbb lépéseit.

A Zsinat 1993. február 24-iki ülésén, nagy vita után, elfogadva a lelkészi elnök érveit határozott: **megalapítja a Károli Gáspár Református Egyetemet**. Ez nem új intézményként jön létre, hanem a jelenleg is működő, egyetemi fokú Budapesti Református Teológiai Akadémia bővítésével, a Nagykőrösi és Dunamelléki Református Hitoktató és Tanítóképző Főiskola főiskolai karként való csatlakozásával, Budapest székhellyel.

A Budapesti Református Teológiai Akadémia április 14-i ülésén levélben kérte a Zsinatot az új egyetem nevének felülvizsgálatára. Elsősorban azért, mert Budapesten, az Erdélyi Gyülekezet irányítása alatt működik egy Károl(y)i Gáspár nevét viselő tanintézet, amely lelkészeket is képez az erdélyi gyülekezetek számára.

Javaslatuk az egyetem nevére: (ábécé sorrendben): Apáczai Csere János, Ráday Pál, Ravasz László, Szegedi Kis István, Szenci Molnár Albert, Tótfalusi Kis Miklós, Török Pál. A teológia tanárai a Ráday Pál név mellett foglaltak állást. A május 5-iki Zsinat 35 igen, 23 nem és 7 tartózkodás mellett megerősítette a Károli Gáspár nevet. Károli írásmóddal részben azért, mert így írta a bibliafordító „szent öreg” is a nevét, s azért is, hogy senki ne gondoljon helyette a sokak által vitatott értékű politikusra, gróf Károlyi Mihályra.

V. A Bölcsészettudományi Kar megalapítása

A Zsinat bizottságot hozott létre azzal a feladattal, hogy vizsgálja meg az egyetem újabb karokkal való bővítésének lehetőségét. (Az ELTE Tanárképző Karának vagy az ún. Miskolci Bölcsész Egyesületnek csatlakozása, Kecskeméti Állam és Jogtudományi Kar vagy Államigazgatási Főiskola létesítése és csatlakozása...)

A Miskolci Bölcsész Egyesület egyetemmé nyilvánítási kérelmét a minisztérium (a hiányos tárgyi és személyi feltételek miatt) többször visszautasította. Az egyesület már korábban följánlotta, hogy „a jövőben a Magyar Református Egyetem keretében működik”. Ezt megerősítendő egyházunk több vezetőjét kérték meg intézetükben tanításra, s ajánlották támogatásukat hollandiai református egyesületek.

A május 5-i Zsinat az általa kiküldött bizottság javaslatára, a miskolci felajánlást – a vállalhatatlan körülmények miatt – határozottan elutasította. Kecskeméti az önkormányzat, az egyházközség és a tanítóképző főiskola rendkívül szívesen, elegendő épülettel fogadná a felsőfokú jogi képzés bármelyik változatát, sőt később a megyeszékhelyen elhelyezhetőnek vélte a bölcsészkart is, s mi több, a vezető professzoroknak néhány lakást ajánlottak föl.

A Zsinaton a holland testvérek nevében Jan van der Graaf egyesületi főtktár és Tüski István lelkipásztor hangsúlyozta: anyagilag is támogatják a kezdeményezést annak érdekében, hogy az egyetem a Biblia, a Heidelbergi káté és a II. Helvét hitvallás alapján állhasson.

1993 nyarán az események felgyorsultak. Egyházunk visszakapta a Reviczky u. 4/c-ben lévő ingatlanát (a felét gyakorlatban is, lepusztult állapotban). Szabadságtéri gyülekezetünk főgondnoka, Barátossy Jenő mérnök, aki részt vett a veszprémi és a miskolci állami egyetem létesítésében is, lett a leendő intézmény főtktára. Gőzerővel látott hozzá a visszakapott épületrész felújításához, valamint (három szakhoz) megfelelő tudományos minősítéssel rendelkező oktatóktól feladatvállalási nyilatkozat beszerzéséhez.

Néhányan a szándéknyilatkozatot aláírók közül:

Magyar nyelv és irodalom: Bodolay Géza, Czine Mihály, **Fabiny Tibor**, Hegedüs Lóránt, Kovács Sándor Iván, Szathmári István, Szij Enikő, **Szilágyi Ferenc**...

Történelem: Benda Kálmán, Cseh-Szombathy László, **Erdélyi István**, Gedai István, Péter Katalin, Püspöki Nagy Péter, Tőkéczi László...

Angol nyelv és irodalom: Fabinyi Tibor, Karasszon István, **Magay Tamás**...

Az aláírt szándéknyilatkozatok alapján a három szakra együttesen 10 MTA doktora, 21 MTA kandidátusa, 2 Ph. doktor, 11 egyetemi doktor és 3 fokozat nélküli oktató jelentkezett.

Az egyes intézetek 10 szemeszterre szóló tantervének összeállítását segítette Maróth Miklós professzor, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karának dékánja, valamint (az aláhúzott nevű tanárok vezetésével) többen a szándéknyilatkozatot aláírók közül, sőt mások is.

Néhány sajátosan a Károlira illő tantárgyi javaslat:

- magyar bibliafordítások és az irodalmi nyelv, a humanizmus és a reformáció korának irodalma és művelődéstörténete, protestáns egyházi zene...

- középkori egyetemes egyháztörténet, reformáció és ellenreformáció, Közép-Európa országai és a magyar kisebbség története...

- angol bibliafordítások, reformáció Angliában, peregrináció – puritanizmus, misszió Kelet-európában...

Benda Kálmán történész, akadémikus a fenntartótól ideiglenes rektori megbízást kapott, amellyel az egyetem mindkét kara és a miniszter is egyetértett, így nem volt akadálya a köztársasági elnök általi kinevezésének.

Alapos minisztériumi előkészítés után (elsősorban Bakos István főosztályvezető és helyettese Szövényi Zsolt, valamint Szögi László, az egyházi felsőoktatási ügyeket intéző miniszteri tanácsos segítségével) a Márkus Mihály püspök által vezetett zsinati és a Nagy Tibor főjegyző irányításával működő egyházkerületi bizottság együttműködésével **elkészült a Károli Gáspár Református Egyetem bejegyzéséről szóló előterjesztés. Azt előbb a Kormány, majd az Országgyűlés is elfogadta (1993. szeptember 22-én 199 igen szavazattal, ellenszavazat nélkül, egy tartózkodással).**

Hegedüs Lóránt püspök október 6-án Mádl Ferenc minisztert kérte: járuljon hozzá, hogy a KRE Hittudományi Karán belül vallásstanári, és külön ágazatként magyar nyelv és irodalom, angol nyelv és irodalom, továbbá történelemtanári képzést indítsanak. A három utóbbi szak

tevékenységét (a benyújtott dokumentumok alapján) tekintsék akkreditációs eljárás alatti folyamatnak.

Aznap fogalmazták meg **az egyetem alapító okiratát** is, amely szerint: „e karok célja a keresztyénség egyetemes erkölcsi és szellemi értékeit, a bibliai Ige szellemében öntudatosan vállaló ifjúság nevelése, korszerűen művelt, jó szakemberek képzése a határon inneni és túli magyarság számára.”

A miniszter decemberi válasza: a bejelentést tudomásul veszi, de a nem hitéleti szakok indítását jóváhagyni csak az Országos Akkreditációs Bizottság állásfoglalása után tudja.

Közben október első hetében a média, valamint az esperesekhez telefonon intézett kérés segítségével Szilágyi Ferenc dékán vezetésével 164 jelentkezőből 94 megfelelő hallgatót vettek fel a már említett három szakra. **Október 11-én a Ráday Kollégium dísztermében megtartották az ünnepélyes tanévnyitót is.** 13-án megindult a tanítás a Reviczky u. 4/c 10 millió forintos költséggel felújított részében. Az induláshoz a holland testvérektől használt iskolabútorokat és 4,8 millió forintot kaptak. A berendezéshez felhasználták az épület másik feléből fokozatosan kiköltöző vállalat rendkívül kedvezményes áron átadott bútorait is.

A rektori hivatal átmenetileg a Ráday Kollégium második emeletén, az előteréből elkerített helyen kapott szűk helyet.

A sietség indokolt volt, de többekben megfogalmazódott: körültekintőbb megalapozással elkerülhető lett volna sok későbbi feszültség; s nem az a fontos, hogy nagy létszámú egyetemünk legyen, hanem az, hogy színvonalas és keresztyén szellemiségű. Arra is törekedni kell, hogy csak kétszagos tanárokat képezzünk, mert szívesebben látott egy-egy tantestületben az a vallástanár, akinek másik szaktárgyra is van képesítése. Nem csupán azért, mert többféle tantárgyat tud tanítani, hanem azért is, mert a hit- és erkölcsstan témáit alaposabb irodalmi vagy történelmi háttérrel együtt tudja bemutatni. Ugyanakkor egy értékeket megbecsülő iskolában előnyt jelenthet, ha egy tanárnak hit- és erkölcsstanból is van képesítése.

A bölcsészettudományi kar évről évre bővült.

A holland nyelv és irodalom tanszék 1994/95-ös akadémiai évben létesült.

Holland egyházi és világi közösségektől nem csupán bútorokat és pénzt kaptunk, hanem oktatási segédanyagokat és igen értékes tanári és hallgatói ösztöndíjakat hollandiai továbbképzésekre, nyári táborokra.

A japán szak ugyancsak 1994/95-ben-ban indult. Segítésére anyanyelvi tanárt és óraadókat, valamint 80 millió forint értékben egy korszerűen felszerelt számítógéptermet és két stúdió berendezését kaptuk. Magyarországon a japán nyelvvizsga-központ a Károli Egyetemen van.

A német tanszék 1997-es megalapítása után nem csupán sok tankönyv és segédeszköz érkezett, hanem az egyetem minden alkalmazottja részesült az ún. partnelhiféből is, azaz a német lekipásztörök által összeadott, Kelet-európai missziót végzőket segítő pénzadományokból is.

További két specialitása a Bölcsészettudományi Karnak a Pszichológiai Intézet és annak az erdélyi Illyefalván létesített mentálhigiénés szakirányú továbbképzés központja, amelyet Bagdy Emőke, Buda Béla, Grezsa Ferenc és Varga András professzorok tettek országosan ismertté, valamint a Kelemenné Farkas Márta által szervezett Idegen Nyelvi Lektorátus,

amely kidolgozta és akkreditáltatta – többek között – a Theolingua néven ismerté vált egyházi szaknyelvi vizsgarendszert. Ennek a Vizsgaközpontnak már 12 nyelvvizsgahelye van az országban.

A Bölcsész Kar szervezeti egységei 2013 őszén: Anglisztika Intézet; Keleti Nyelvek és Kultúrák Intézete, Társadalom- és Kommunikációtudományi Intézet, Magyar Nyelv-, Irodalom- és Kultúratudományi Intézet, Német és Holland Nyelvű Kultúrák Intézete, Történettudományi Intézet, Pszichológiai Intézet, Tanárképző Központ, Művészettudományi és Szabdbölcsészeti Intézet, Történelemtudományi Doktori Iskola, valamint a Hermeneutikai Kutatóközpont.

VI. Részvétel a kecskeméti jogászképzésben

A Kecskeméti Református Jogakadémián 1831-ben indult a képzés, amely az 1849-től 1860-ig tartó történelmi szüneteltetés kivételével egészen 1949-ig folyamatos volt. Ezért a Károli Gáspár Református Egyetem a jogászképzését elsősorban Kecskeméten képzelte el. A magas tudományos fokozattal rendelkező professzorok azonban nem akartak a fővárosból Kecskemétre költözni, s Szabó Gábor esperes és Varga László vezető lelkész minden igyekezete ellenére a helyiek támogatása is alább hagyott. Ezért fölmerült az elérhetőbbnek tűnő nagykőrösi vagy gödöllői helyszín is.

Végül Kecskeméten csak levelező képzésre kaptak engedélyt. A Szegedi József Attila Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kara 1994. március 14-én együttműködési megállapodást kötött a Károli Gáspár Református Egyetemmel a kecskeméti közös jogászképzésről. (A megállapodás előtti napon hunyt el Benda Kálmán rektor, ezért az őt fél éven keresztül helyettesítő mindenes főtitkár, Barátossy Jenő írta alá az egyetem nevében a dokumentumot.)

Ennek értelmében a szegediek biztosítják a tantervet, a szakmai tárgyak oktatását és felügyeletét; a Károli pedig a tárgyi, a működési és adminisztrációs, valamint a nem-jogászai tárgyak oktatásának feltételeit teremti meg. A diplomát is a Szegedi Egyetem adja, mert csak olyan intézmény bocsáthatja ki ezt a dokumentumot, amelyiken nappali oktatás is folyik. A sajátos képzés 1994 őszén indult, első dékánja Szentgyörgyvölgyi Péter, mindenes helyi szervezője Török István volt.

VII. Állam- és Jogtudományi Kar Budapesten

Tekintettel arra, hogy magas tudományos minősítésű jogászprofesszorokra csak Budapesten lehetett számítani, a református egyetem nappali tagozatos jogi karának a fővárosban kerestek helyet. A legelőnyösebbnek az Újpesti Önkormányzat ajánlata bizonyult. Az ötven évre szóló, bérleti díj nélküli szerződés a IV. kerület Viola u. 2-4 szám alatti iskolára szólt, amelynek üresen álló, helyenként beszakadt mennyezetű termei, de elfogadható állapotban lévő 2370 négyzetméteres épülete és 3500 négyzetméter alapterületű, két sportpályát is tartalmazó udvara volt. Ehhez hasonló feltételekkel később két másik épület is csatlakozott, ahol tanszéki

irodákat, illetve kollégiumot alakítottak ki. A helyreállításban is segítséget adott az önkormányzat, mert a Derce Tamás polgármester, Hock Zoltán alpolgármester és Koronka Lajos vezette képviselőtestület meg volt győződve arról, hogy a kerületnek is hasznos, ha rangos felsőoktatási intézménye van.

A kar oktatási tervét Trócsányi László, Máthé Gábor és Lőrincz Lajos professzorok készítették el. Az első dékán, aki az oktatás mellett az építkezéseket is szervezte, a szegedi egyetem egykori főtitkára, Tóth Károly volt. Őt már Ujfalussy József akadémikus, a második rektor nevezte ki.

1998-ra meghirdették a jogász szak nappali tagozatos képzését. Oktatógárdájukban olyan neves akadémikusok voltak, mint Király Tibor, Lőrincz Lajos, Kádár Béla és Szabó András.

Ma már több mint 1400 hallgatója van a Jogi Kar nappali és a levelező tagozatának együttesen. Nem mindnyájan elkötelezett keresztyének, de tanulmányaik során közelebből megismerkednek az értékrendünkkel. Jogászi pályájuk közben sok emberi, családi, egyházi, erkölcsi ügygel fognak találkozni. Feltehetően megértőbben fogják azokat kezelni, mintha más egyetemen készültek volna fel a hivatásukra.

Az Állam- és Jogtudományi Kar Tanszékei 2013 őszén: Alkotmányjogi; Büntető Eljárásjogi és Büntetés-végrehajtási Jogi; Európa Jogi és Nemzetközi Jogi; Infokommunikációs Jogi; Jogtörténeti, Jogelméleti és Egyházjogi; Kereskedelmi Jogi és Pénzügyi Jogi; Közgazdasági; Közigazgatási Jogi; Munkajogi és Szociális Jogi; Polgári Eljárás Jogi; Polgári Jogi és Római Jogi.

VIII. Összegzés

A húszévi fejlődést a 2013 őszén beiratkozott hallgatói létszámok is jelzik.

	Összesen:	Ebből levelező:
Állam- és Jogtudományi Kar	1422	756
Bölcsészettudományi Kar	3085	747
Hittudományi Kar	155	125
Tanítóképző Főiskolai Kar	781	498
Összesen:	5.443	2.226

A Károli négy karának mindegyikére érvényes Antalóczy Péternek, a Jogi Kar dékánjának megfogalmazása: „Az elmúlt húsz év erőfeszítéseinek köszönhetően Egyetemünk az általa képviselt szellemiséggel hozzájárult a hagyományos európai, keresztyén-konzervatív értékeket őrző értelmiségi képzéshez, valamint kialakultak benne a különböző tudományok művelésének és kutatásának magas szintű szellemi központjai. Mindezek az egykori zsinati döntés helyességét is igazolják.” Ezt erősítik meg a tudományos kutatóműhelyek, a doktori iskolák, a szerteágazó nemzetközi kapcsolatok és rangos kiadványaik is.

Adja Isten, hogy a Károli még sokáig teljesítse küldetését elsősorban a Kárpát-medencei magyarság javára. Köszönet mindazoknak, akik imáikkal, munkájukkal, adományaikkal és bizalmukkal segítik ezt.

SOLI DEO GLORIA!

dr. Kálmán Attila

Források

MRE Zsinatának Levéltára (Kánási Szabolcs),
DREK Levéltára (Nagy Edit),
Szögi Lászlónak, az Egyetemi Könyvtár főigazgatójának gyűjteménye,
Szabó János KRE TFK szervezőigazgató Az újraindulásról c. írása,
KRE Állam- és Jogtudományi Kar 1998-2008. Budapest 2008.

Hosszabb beszélgetés emlékeikről: Barátossy Jenő főtítkárral, Márkus Mihály püspökkel,
Antalóczy Péter, Sepsi Enikő, Szenci Árpád és Zsengellér József jelenlegi dékánokkal.